

– викладачі та студенти здебільшого готові до системного використання ЦТ у навчальному процесі.

Література

1. Все для студента. URL: <https://www.twirpx.com>
2. Електронна бібліотека Padabum. URL: <http://padabum.com>
3. Клуб студентів «Технарь». URL: <https://c-stud.ru/index.html>
4. Научная электронная библиотека eLibrary. URL: <https://www.elibrary.ru>
5. Нищак І.Д. Інформаційні технології як засіб розвитку технічного мислення (методика використання на заняттях з креслення). Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2008. 108
6. Реферати Українською, курсові, дипломи. URL: <https://ukrreferat.com>
7. Українська технічна література. URL: <https://ukrtechlibrary.wordpress.com>

*Микола Пригодій,
д. пед. н., професор,
завідувач кафедри промислової інженерії та сервісу
Інженерно-педагогічний факультет
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова
Ідентифікатор ORCID 0000-0001-5351-0002*

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

prygodii@ukr.net

Актуальність проблеми. У закладах вищої освіти протягом століть функціонує лекційно-практична система навчання. Яка не змінилася навіть за потужного запровадження елементів дистанційного навчання у освітній процес у зв'язку із пандемією та військовим станом. Це пов'язано з тим, що навіть за умов цифровізації освіти різні системи навчання студентів не є взаємовиключними, а доповнюють одна одну [1, с. 138].

Наприклад, лекційно-практична система може включати в себе індивідуальні, групові, фронтальні та колективні заняття. Тому й система форм може включати колективні, індивідуальні та інші заняття.

Мета статті полягає у визначенні функціональних особливостей застосування різних організаційних форм навчання майбутніх учителів технологій.

Виклад матеріалу та результати. Необхідність системної залежності та розмаїтості форм навчання обумовлена своєрідністю змісту освіти, а також особливостями сприйняття й засвоєння навчального матеріалу майбутніми вчителями технологій.

Зміст курсу та особливості студентів, в першу чергу профільні уподобання, вимагають відповідної, адекватної форми навчання, визначають її характер: місце в процесі навчання, тимчасову тривалість, мінливу, рухому структуру, способи організації, методичне забезпечення. Різні поєднання цих компонентів дають можливість створювати різноманіття навчальних форм. Форма організації навчання передбачає будь-який вид навчального заняття (лекцію, семінар, лабораторну роботу, практикум, екскурсію тощо).

Отже, форми навчання є цілеспрямованими, чітко організованими, змістовно насиченими та методично оснащеними системами: пізнавальної та виховної взаємодії; певної структури відносин викладача та студента. Результатом такої взаємодії є: професійне вдосконалення педагога; формування у майбутніми вчителів технологій професійної компетентності, розвиток психічних процесів; розвиток моральних якостей тощо [2, с. 120].

Форма навчання означає форму організації роботи студентів під керівництвом викладача, що може бути: фронтальною; колективною; груповою; індивідуальною. Форма навчання реалізується як органічна єдність цілеспрямованої організації: змісту; навчальних засобів; методів навчання.

При виборі організаційної форми навчання майбутніх учителів технологій корисним буде врахувати функції, що виконує та чи інша форма. Розглянемо їх [3, с. 216-218].

Навчально-освітня. Форма навчання будується і використовується для того, щоб створити найкращі умови для передачі майбутнім учителям технологій знань, умінь і навичок з певного профілю та спеціалізації,

формування їх світогляду, розвитку дарувань, практичних здібностей, активної участі у професійній діяльності і громадському житті.

Виховна. Ця функція забезпечується введенням студентів за допомогою системи навчання в різноманітні види діяльності. У результаті в роботу активно включаються всі духовні і фізичні сили: інтелектуальні, емоційно-вольові, дієво-практичні.

Організаційна, яка полягає в тому, що обсяг і якість змісту освіти вимагає від викладача чіткої організаційно-методичної подачі матеріалу, суворого відбору допоміжних засобів, а від студента чіткості в організації питань самостійної роботи.

Психологічна – полягає у виробленні в майбутніх учителів технологій певного діяльнісного біоритму, звички працювати в один і той же час. Звичний час і знайомі умови навчальних занять породжують у студента психічний стан свободи, підвищеної працездатності, оптимальної напруги духовних сил.

Розвиваюча. Різноманітність форм породжує багатство умов для розумової, трудової, ігрової діяльності, що дозволяє включати в роботу весь комплекс психічних процесів. Змістовна форма навчальних занять у сукупності з активними методами підсилює розвиваючий ефект. Особливо ефективно реалізується дана функція, коли при вивченні теми в освітньому процесі використовується різноманіття форм.

Інтеграційно-диференціююча функція виконується, якщо форми організації освітнього процесу зорієнтовані на колективну та індивідуальну діяльність студентів. Освітній процес, повинен бути реалізований у різноманітних формах, але мати в своїй основі процес колективної пізнавальної діяльності. Студенти спільно пізнають явища, обмінюються інформацією в практичних справах, вчаться взаєморозумінню і взаємодопомозі. Разом з тим, навчання це процес розвитку можливостей особистості, тому кожна форма колективних занять повинна забезпечувати можливість індивідуалізації діяльності майбутніх учителів технологій.

Систематизуюча і структуруюча функції організаційних форм навчання полягають в тому, що вони вимагають розподілу всього навчального матеріалу на частини і теми, його структурування та систематизування як в цілому, так і для кожного заняття.

Стимулююча функція форми організації навчальних занять виявляється з найбільшою силою, коли відповідає, специфіці розвитку психіки і організму студентів.

У сучасній дидактиці організаційні форми навчання, поділяють на фронтальні, групові та індивідуальні. Особливе місце відводиться колективним. Але у сучасних умовах організації освітнього процесу домінують індивідуально-групові, що викликають необхідність перегляду методики організації освітнього процесу, що відбувається на засадах цифровізації [4, с. 111].

Література

1. Pryhodii M. Analysis of the state of pedagogical workers training to use smart technologies in the educational process. *Professional Pedagogics*. 2019. № 18. С. 137-142. doi: <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.137-142>.
2. Voronina-Pryhodii D. A. Nomination as a Cognitive Process in the Sphere of Professional Activity. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 9. Current Trends in Language Development*. 2019. № 19. С. 118-132. doi: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2019.19.08>.
3. Пригодій М. А. *Сучасні аспекти підготовки вчителів технологій*: монографія. Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2011. 384 с.
4. Kryvorot T., Pryhodii M. Using Network-Based Educational and Methodological Complexes in Professional Training of Future Lecturers. *Professional Pedagogics*. 2020. № 1 (20). С. 109-118. doi: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.20.109-117>.